

MAGYAR KURIR.

Nr. 9.

Indult Bétsből, Pénteken, Július 31-dikán, 1829.

Béts.

Ö Ts. K. Felsége méltóztatott Báro Brukenenthal Jó'sef Urat a' Fels. Erdélyi Udvari Cancelláriánál betsületbeli Udvari Concipistává; hasonlóképpen:

Ugyan ott, eddig Practicans, Conrad Mihály Urat betsületbeli Udvari Concipistává kegyelmesen kinevezni.

Hadi Tudósítások.

Sziliztria várának feladása felől, mely Jun. 30-dikán történt, most a' következő bővebb tudósítások jöttek az Orosz táborból, mely Jendsi Kiőinél fekszik Sumla előtt. „Mihelyt az estromlottaknak tudokra adatott, mitsoda ki-menetele lett légyen a' Kulefsai ütközetnek Jun. 11-dikén, azonnal alkudozásba ereszkedtek, de a' melly tsak hamar félbeszakadt, minthogy a' várbeliak magokat foglyoknak megadni nem akarták. Ujra elkezdődött tehát az ostromlás, és a' tartós nagy esősézek között is a' fáradhatatlan igyekezet. és munkásság végéhez közelítettette az ostromot. Midőn éppen azon valánk, hogy a' védők közfalakat minák által felvetessük, a' glaszín felállított batteriáink pedig réseket nyisanak a' bástyákon 's katonáink a' herontáshoz készültek; megkéréte a' várbeli vezér Hadschi-Achmet és a' társa Serd Mahmud (mind ketten 5 lófarukú Basálo), Krassowsky Generálist,

hogy kezdené el ismét az alkudozást; mellyre azon feltétel alatt reá állott, hogy az alatt a' vár ostromlását folytatni fogja; a' mit a' Törökök kéntelenségből elfogadtak. Tsak hamar meg lett tehát az egyesség a' vár általadása felett: melly szerént a' Muhamedánus lakosok feleségeikkel és gyermekeikkel a' várból szabadon kiköltözhetnek; de az őrizet fogságra adta magát. Hogy pedig a' rémülésben lévő lakosok, annál bizonyosabbak lehessenek a' felől, hogy ezentúl semmi ellenségeskedés nem fog történni, Serd Mahmud Basa, maga mint fogoly azonnal által ment az Orosz táborba, 's Jul. 1 ső napján seregeink a' nyitott töresekent mentek be a' várba, hogy a' bástyákat elfoglalják. A' várban 269 ágyút, 's 60 zászlót találtunk; 15 felfegyverkezett hajó esett ezenkívül kezünkbe. Az őrizet 8000 egészséges és 1000 beteg és sebes katonából állott. A' Törökök állítása szerént 5000 ember veszett el a' várban az ostrom alatt. Az Oroszok is elvesztettek 1200 embert holtakban és sebesekben. Sziliztria megvétele igen fontos dolog; főképpen azért, minthogy a' hadakozás foganatos folytatását felette könnyebbíti, ha hogy a' Porta a' békeség jótéteményeit ennyi veszteségei után is makatsul megvetné.

A' Sz. Pétervári Újság, Júl. 17-dikéről, így adja elő egy ütközetnek ki-meneteletét, melly Kis Ázsiában az Erze-

)(

rumi Seraskiernek alvezérjével esett. „A' Török alvezér bésántzolta magát az Adzsári hegytetőn 15 ezer emberével, a' hol nehéz lett volna kevés erővel meg támadni. Elküldötte tehát az Orosz Fő vezér Burzoff Gen. Májort, hogy sereg osztályával az odavivő mély utat elfoglalván, az által az ellenséget jó fekvésből kialszja; a' mi megis lett; az alatt Muravieff Gen. Májor rendeltetett Ardagan felől, hogy a' Törököket, ha kimozdulnak hátulról támadja meg. Ezen hadi fortélynak igen szerentsés kimenetele leve. Lejövén a' Törökök, Burzoff Gen. Májor elősapatjára ütöttek, melly 4 ágyúval tsak 3 Kompániából állott 's mégis öt óráig bátran viaskodott a' nagy számú ellenséggel, míg estvefele az egész osztály elkezdé a' verekedést, 's ugyan akkor Muravieff Gen. hátulról támadá meg a' Törököket. Mihelyt ezt az ellenség észre vette, azonnal hátrálni kezdé, 's magát a' sántzaiba vonta vissza. Azonban egyesítvén magát a' két Orosz General Jun. 14 kén éjjel a' sántzokra ütöttek 's azt 3 órai kemény verekedés után ostromolták és megvették. A' Törökök az erdőkbe 's mély völgyekbe széllyel futottak. Gazdag táborokat igen sok hadi szerekkel és eleséggel elfoglaltuk; 400 foglyok, 3 nagy és egy mozsár ágyú győzödelmünk jelei. Veszteségek 1200 emberből állott, a' miénk ehez képest tsekély volt.

Ugyantsak a' Sz. Pétervári Újság szerint, az Erzerumi Vezér Basa 30 ezer emberrel és 52 ágyúval indult ki az Orosz tábor ellen, 's utánna még 60 ezer ember meggy tartalékul. Az Orosz tábor ugyan, melly felé közelít még most tsak 10 ezer emberből áll, de ha egyesíti magát, tsak a' gyalogság is rámegegy 20 ezer emberre. Itt tehát rövid nap fontos dolgok történhetnek.

Frantzia Ország.

Páris Jul. 20-kán. A' Király Jul. 14-kén magános audientziát adott az Orosz Követnek Gróf Pozzo di Borgonak. Ugyan ekkor Gróf Matuscevitcz a' ki kevés napokkal az előtt érkezett vala ide Londonból, Ő Fgénél bemutatattott. — Jul. 18 kán Kávez Úr (a' ki a' feljebbi esztendőkbén több ízben Elölülője volt a' Követek Házának) St. Cloudban magános audentzián volt, melly egy óráig tartott.

A' Gazette és a' Messenger azt emlegetik, hogy Dom Miguel egybe akarja hívni a' három Rendeket, és általok házasságát (Donna Máriával) megerősíttetni kívánja. —

Magallon Úr az Album nevű Újságnak Szerkeztetője a' Fenyítő-Politikai Szék elébe hívatattott, és két tizkelyekért, (az egyiknek e' volt feljül írása „Galotti és Portalis“ a' másiknak ez „A' felszentelt és felakasztott számár“) 100 Frank bírságra bünteltetett, 's ama tizkelyeknek Írója Fontane Úr két hétre árestomba tétetett.

Nápolyi Királyság.

Nápoly Jul. 1 napj. A' három Cappozzoli testvérek, és Rossi Pasquale kivégeztettek. Ez utolsó 1824 óta fogságban ült; a' három első, a' mint tudva van, 1828-ban Salerno körül egy fegyveres csoporttal a' Frantzia Constitutiót kikiáltották, későbbben Korszikába futottak, de félvén hogy kiadatának, visszamentek hazájokba, és Jun. 17-kén egy Perito nevű faluban elfogattak. Marsal Carretto, ugyanaz, ki a' Salernoi zendülést 1828-ban elnyomta, volt Itélőbíróvá ki nevezve. A' Hadi törvényszék Jun. 25-kán öszvegyült és mind a' négyet halálra ítélte. Mellynek következésében Jun. 27-kén Palinaróban megölöttek.

Német Ország.

Ó Fgeka' Bavariai és Vürtembergi Király egy részről, és a' Burkus Király 's a' Hesseni Nagy Herceg más részről egy Kereskedési Egyeség szerzésre léptek. —

Ó Fge a' Burkus Király Teplitz felé útban van, Jul. 15-kén estve Drezdában volt.

Nagy Britannia.

London, Jul. 18-kán. Hertzeg Lieven az Orosz Követ Jul. 16-kán Hg Vellingtonnal és Gróf Aberdeennel Conferentziát tartott. — A' Frantzia Követ Hg Polignac, a' ki darab idő olta Hampsteadban mulatott; a' Fő városba tegnap vissza tért, és mihelyt megérkezett, Gróf Aberdeennek látogatására ment, a' kivel hosszú Conferentziája volt. — Az Austriai Követ tsakhamar az után hasonló értekezést tartott a' Külső Ministerrel.

Dublinból írják, hogy a' Jul. 12-diki Processioknak és közönséges multságoknak nem lett ugyan olyan gyászos következése, mint a' millyentől féltek, de azomban történtek még is Belfastban, és több Északi megyékben nem tsekély lármák és háborúságok, mellyekben, a' mint mondják, néhány ember el is veszett.

Az úgy nevezett „Parlaments-reform“ Barátjai nem régiben gyűlést tartottak Londonban a' híres Hunt elölülése alatt. A' gyűlés elsőben köszönetet akart voksolni Marquis Blandfordnak a' Parlament-reformálására tett minapi javallásáért. De minékelőtte ez elhatároztatott volna, a' Lord kihirdette a' Standardban, hogy ő másféle reformatiót kíván mint Cobbett és Hunt Urak; a' minek a' lett a' következése, hogy a' köszönet-határozás elmaradt.

Hunt és Cobbett itt hosszú beszédeket tartottak, az első a' többek között így szólott: „A' Parlaments-reform, Historiája nem egyéb, mint a' nép és az Aristokraták között folyó száz esztendő háborúnak a' historiája. A' ditsőséges Revolutiokor (1688-ban) meghatároztatott, hogy a' Képviselők választása szabad legyen és egy Parlament 3 esztendőnél tovább ne tartson. Tsak hamar azután a' Parlament 7 esztendőkre terjeszté ki az elválasztatásnak erejét, a' nélkül, hogy a' népet, melly Képviselőit tsak 3 esztendőre választotta, tanátsképpen megkérdezték volna. Későbbben minden hatalmát elvesztette a' nép lassanként a' Képviselők választásában, és már 1795-ban közönséges volt a' panasz a' Parlament ellen, és meg volt mutatva, hogy a' Többséget az Alsó Házban 150 Pairek (és nem a' nép) választják. 1817-ben másfél milliom Anglus küldött a' Parlamentbe Esedezőlevelet az Újításért. De mi lett reá a' válasz? Felfüggesztetett a' Habeas-Corpus (nevű törvény), fogságba rakattattak az emberek, büntetettek, ölettetek. De, elfojtotta e' a' népban a' Parlament reformálásának óhajtatását? Eppen nem, nints egy ember is Londonban, nintsen egy is az Országban, a' ki ha e' felől megkérde, azt ne mondaná: „A' dolgok nem maradhatnak így, mint most állanak.“ — A' Courier egy hosszú beszédet intéz erre nézve Olvasóihoz, intvén őket, hogy a' Radicalesoknak (így neveztetnek a' Parlament reformálásának barátjai) ne hidjenek, és alig lehet mosolygás nélkül olvasni, midőn így szól: „Anglus Nemzet! ne hagyj magadat tőlök elbolondítatni, és ne hidd, hogy a' Nemzeti adóság a' rossz igazgatásnak a' következése. 's a' t. 's a' t.“

Az Anglus Újságlevelek igen röviden 's tsak a' nagyjából szokták a' Fran-

zia Parlamenti dolgokat közleni; de a' Generális Lamarque beszédjét (a' ki a' Tengeri Minister Budgetjának vitatásakor felette keményen kikelt Nagy Britannia ellen) szóról szóra leírták és észrevételeket raktak reá. A' Courier ezt mondja: „Azok a' boszszús és mérgező szavak Anglia ellen, mind megannyi Hódolások Nagy Britanniának. A' Buonapartistáknak az a' tzeljok, hogy a' két Ország közt fenn lévő barátságot megzavarják, Frantzia Országot ellenünk feltűzeljék, és a' mi velünk való háborút mint kívánatos dolgot a' néppel megszerettessék. Ennek oka nagyon természetes. Hertzeg Vellington ül nálunk a' Kormányiszéken, a' kinek pusztá neve elégséges minden Buonapartistákat dühbe hozni. Generális Lamarque ezzel a' felette fontos és bölts nyilatkozattal kezdi vala' beszédjét: Frantzia Országának tengeri készületei nem Ausztria, nem Burkus Ország ellen valók — mint ha mondaná, hogy Frantzia Ország nem Béts alá vagy Berlin alá akarja Hájós seréget küldeni! Nem, hanem Anglia ellen. Felfedezi ekkor a' Generális hadi Taktikájának minden fogásait ellenünk, így szólván: Elsőben meg kell támadni minden pontokon a' Kereskedést, melly Angliát tartja, és a' nagyobb Fregátokkal s könnyű hajókkal el kell borítani hirtelen az egész tengert, hogy vissza fizessük a' tőlök vett számos rossz-költsönt. — „Valóban, a' Planum jó, nem rossz, sokat ígér, és — igen derék Planum!“ De mit gondol a' Generális, hát mi azonközben mit csinálunk? Hol lesznek a' mi nagyobb Fregátjaink és könnyű hajóink? — Arról a' sorsról beszéll továbbá a' Generális, a' mi nekünk jutott volna, ha Buonaparte az Amerikai Fultonnak (a' ki Napoleont tanátsolta miképpen szálljon ki Angliába) ajánlását elfogadta volna „Nem úgy ment vol-

na akkor mint rab, — szól a' Generális — a' Themse partjához“ — De hát azt hiszi a' Generális, hogy a' Britannusok rosszabbul hartzoltak volna tulajdon földjökön pro aris et focis, mint a' Portugalliai, Spanyol és Vaterlői mezőkön hartzoltak? Ezek mind sikertelen emlékezetek. A' Frantzia néppel nemhának így az Anglus Parlamentben. Elég a' hozzá, a' háborúnak a' két nagy és Vitéz Nemzet között vége van; és nekünk mind kettőnknek hasznunk forog benne, hogy költsönösen boldoguljunk; óhajtjuk azért, hogy a' Frantzia nép óvja magát azoktól, kiknek nyugtalan ditsőségszomja az Országot újra háborúba és a' Despotismus alá akarja ejteni.“

A' Courier jelenti, hogy minden Portugallusok, kik Havreban hajóra ültek, szerentsésen ki szállottak Terceirában, és hogy annak hallására San Miguel (egy az Azori szigetek közül) egyszerre Donna Mária Királyné mellé állott.

A m é r i k a.

Az Egyesült Státusoknak Elölülője Máj. 23-kán 1829 egy levelet küldött Oberster Crovel által a' Creckekhez (honnyi Indusokhoz) melly így következik: „En a' Nagy Léleknek akaratjából és a' Népek választásából az Egyesült Státusoknak Elölülőjévé lettem — és mint testvér és barát szóllok tihozzátok, halgassatok meg. A' ti vitézseitek esmernek engem rég olta. Ti tudjátok, hogy én egyformán szeretem a' fejéreteket és a' rézszerűeket, hogy én mindent egyenesen kimondok, soha szín mutató nem voltam és Néktek mindenkor igazságot szólítottam. Az igazságnak ezen beszédével szóllok most is hozzátok mint fíjaimhoz, azért halgassatok meg. Né-

melly közzületek való rossz emberek, megölvén egy fejer fiamat Georgiából, engem nagyon megszorítottak. A' mi anyaföldünk megvayon molskoltatva egy fejernek vérevel, és büntetést kiált a' gyilkosokra. Ezeket ti, azon Egyesség-szerzésnek következesében, mellyet a' ti Tanátstoknak fejei és Vitézei mi vélünk kötöttek, adjátok ki, valamint azon jószágokat is, mellyeket elragadoztak. Tsak így lehet a' nagyobb verontást megakadályoztatni, és a' békességet fenntartani. Barátim, Atyámfijai halgassatok meg! Ott a' hol ti az én fejer fijaimmal együtt laktok, nagyon sokan vagytok; egyik a' másikkal békében nem élhet. A' ti Vadjaitok el vagnak zavarva, sokan közzületek a' földet nem akarják mívelni, sem más egyebet dolgozni. Tul a' nagy Missisipi Vizen, a' hová eddig is sokan költöztek a' ti Nemzetségeitekből, keresett tinétek a' ti Atyátok egy földet, melly elég nagy mindnyájatoknak, és óhajtja, hogy oda menjete. Ott nem háborgatnak benneteket a' ti fejer testvéreitek, mert ahoz a' földhöz nekik semmi jussok. Ott a' hővségnek kebelében békével élhettek; mind addig, míg a' föld gyümölsöket terem, és a' folyó víz italt ad, tehát örök időkig. A' ti Atyátok megjutalmaztat titeket azokért a' javításokért, mellyeket azon a' földön tetetek, a' hol eddig lakoztatok és illendő árrát fizeti mindennek a' mit magatokkal el nem vihettek. (Aláírás) Andrew Jackson.

Ezek a' Krikek (Creeks) és Tserokézek (Cherokes) a' kikhez Generális Jackson ezen levelet írja, azónszámos gyöker-Nemzetségekből való, mellyek Amérikának törsök lakosi voltak, és Georgia's Alabama Státusok között lakoznak, de nem úgy mint tagjai az Ejszak-Amériki Unionnak, hanem mint független Nemzet saját törvényei alatt.

De tudni való, hogy egy ilyen félig vad Nép, mint független Státus, egy más pallérozott Országnak közepében, nem oda illő helyet foglal. Georgia és Alabama sokat hájlódták ezekkel az Induszomszédokkal. A' f. Esztendőben erőszakhoz kezdvén nyúlni ama két Státusok, az Indusok panaszt tevének e' miatt az Elölülönél, a' kitől a' feljebbi levelet vették, mellynek az a' következesé lett, hogy már most az Indusok mindenestől készülnék elköltözni, az Elölülő tanátsa szerént, a' Missisipi mellé.

Mexiko Máj. 28-kán. A' Spanyoloknak kiüzéséről hozott törvény felüggesztetett; és lehet reményleni, hogy azok, kik még eddig ki nem költöztek, a' Köz-Társaságban megmaradhatnak.

Havannában Junius elején az a' hír volt, hogy az ott lévő Spanyol Seregeknek egy része (számszerént 5,000 ember) Yucatan ellen ki fog indulni. A' Spanyol Hadi erő Cubában most valóban hatalmas. Mert azonkívül, hogy a' Sziget őrizésére való Seregek száma kétszerre száporább, mint rendesen szokott lenni, egy 25,000 emberből álló tábor fekszik Cubának 5 Megyéiben; annak felette a' Havannai Rikötőben 2 Linea hajó (74 ágyús), 5 nagy Fregát, és 19 kisebb Hadi hajók állanak. Nem hihető, hogy Spanyol Ország ezen tengeri és száraz seregeket valami fontos tzel nélkül szerezte volna öszve; és megeshetik, hogy a' Guatemala és San Salvador között fennforgó viszálykodásokat hasznára fogja fordítani. De egyébaránt még semmi bizonyos nem tudatik Laborde Úrnak a' Spanyol Admirálisnak (a' kitől függenek a' Száraz seregek is) igazi szándékáról. — Ha a' Jamajkai tudósításoknak lehet hinni: úgy a' Yucataniak magok, megunván az Anarchiát és a' hatalmasoknak egymás ellen való torskodásait, köve-

teket küldöttek a Spanyol Admirálisához, és nála segítséget keresnek.

Vera Cruz - Jun. 5-dikén. Mihelyt Mexikóban megértette az Országloszek, hogy a Spanyolok Havannából, a Köz Társaságra reá ütni készülnek, egyszerre kiküldött, Generális Vittoria vezérlése alatt, számos Seregeket a tengerpartokhoz, hogy a kiszállást, ha a Spanyolok próbálnák, meggátolják.

A Perúi Congressus nem akarja a Columbiával (a Perúi Vezér által) kötött Elő-békességet megerősíteni; s a háború ismét elkezdődött. — Bolívia Bogotában van, és onnan az Éjszaki megyéket szándékozik elébb megjárni, mielőtt a Péruval hadakozó táborhoz elmene.

Brasília. Egy Máj. 25-kéről való Rioi levél szerint, azon három Portugalliai Hajók közzül, mellyek Terceira mellől az Anglusoktól elkergettetvén, kénytelenek voltak Brasiliában keresni menedéket, csak egy érkezett meg Rioha 70 Tisztekkel; a második kénytelen volt a Kanáriai szigeteknél kikötni; harmadikról, mellyen 200 Kibujdoslak valának, semmit sem tudni. Félő, hogy szerentsétlenül járt, mert már akkor is, mikor kiindultak Plymouthból, oroszszaska állapotban volt.

T s e h O r s z á g.

A Vas-útról Prága és Pilsen között, mellyet a mult 1828-iki Aprilis óta fenn álló Priv. Prágai Vas-útas Társaság épített, egy ahhoz érto szemmel látó tanúja a munkának így ír:

„A munkában lévő Vas-útnak helyes megítélésére mindenekfelett szükséges megjegyezni, hogy az, egy egészen új mód szerint készítették, és különöségei által nemcsak minden más akármely Országbeli Vas-úttól különbözik, ha-

nem — a mint a Társaság Elölülje az idei fögyülésben mondá — azok által Epochát tsinál a Vas-útak készítésében. Nevezetesen 1) nem fa-hanem kő-ászkora (Unterlage) építetik. 2) maga a Kerék-út nem vert-vasból, hanem öntött vasból rakattatik 3) az Út építésben nem az a principium, hogy minél egyenesebb lineában menjen (minthogy az a Föld fekvéséhez képeest, hol iszonyú töltéseket, hol költséges és nehéz kiásásokat kíván) hanem ez: az egyenes lineát csak ott kell keresni, a hol a földfevésnek kedvező volta azt felvehetővé teszi, de a drága és nehéz föld-munkákat (t. i. a töltéseket vagy ásásokat) a Vas-útnak gyenge hajlásai és tekeredései által kikell kerülni. 4) s e végre tulajdon nemű vas-útas szekerek készíttessenek, mellyek az útnak tekeredéseibe könnyen belé kapjanak.

E szerint a mód szerint épül a Tseh Országi vas-út, még pedig igen szerentsés következéssel. Az Ászok-kövek négyszegű fővénykő (Sandstein) darabok, mellyek az 1 öl szélességű, és tsapinosan 45°-nyira (a Horizonhoz értvén) kidüjjedő száraz kő falon állanak; ez a kőfal mind a két oldalról 6" nyira földdel be van fedve, és a földhányás 36° nyi (t. i. a Horizonttal) hajlásra elintézve. — Az öntött vaslétzek, hogy az útnak minden görbülésénél használtassanak, csak 3 lábnyi hosszak, 1 5/4 ujnyi szélesek és 1 ujnyi vastagok, és kívülről két fülök van, hogy belévent vas szegkek által az Ászok-kövekhez le-szegeztethessenek.

Az egymástól 5' 6" (5 láb 6 uj) távolságra álló Vas-létzek között vagyon a tsinált út a vonó ló számára. — De minthogy a vas-útnak tekeredő lineába való vitele, a mint feljebb megmondott, attól függött, hogy lehetséges lesz e olyan szekereket készíteni, mellyek:

a' vas útnak minden hajlásaiba és tekeredéseibe könnyen bele menjenek: hátra volt egy ilyen Kotsinak a' kigondolása. De ezen nehézséget elhárította. Gubernialis Tanácsos Nemes Gerstner Úr, a' ki egy új Mechanismust fedezett fel, melly által a' Szekerek úgy alkotgatnak, hogy a' tekeredő léneának minden hajlásába könnyűséggel belé kapnak, és soha a' vas-létekről le nem sikamlanak. Ezen fontos felfedezésnek tökéletes sikerét bizonyítják a' vas útnak már készen lévő részén, naponként ide's oda járó Szekerek, mellyek az Építéshez való szereket hordják, és az Útnak minden tekeredéseibe a' legnagyobb könnyűséggel fordulnak, 's 50 mása teherrel (magának a' szekérnek 16 mását nyomó terhét nem számlálván) őket egy ember horizontális síkságon könnyen vonja, felfelé pedig — (11'nyi emelkedésnél 100 ° ra) keltő elbírja.

Azon fontos tzelok annakokaért, mellyekre ezen új Mőd kigondoltatott ú. m. az Építőköltségeknek kevesítése, az Óriási földmunkáknak kikerülése, és a' feltartásra való Költségeknek megkímélése (az által t. i. hogy a' könnyen rothadó fa Ászkok helyébe kövek tétettek, és a' lágy vert vas helyett öntött vas vétetett) — mind el vannak érve. Ezen materiális hasznok egyfelől az Építő társaság tagjainak hetses zálogokat adnak a' jövődöbeli jövedelmekről, más felől minden a' dologhoz tudó férfiaknak figyelmetességét és bámulását megnyerték, még pedig nemtsak a' honnyiaknál hanem a' külföldieknél is. Így nevezetesen azon Vas-útas Társaság, melly Frantzia Országban Andrezieux és Roanne között vas-utat rakat, meghallván ezen új Systemának híret, Gubernialis Tanácsos Gerstner Úrral levelezésbe lépett ezen új Vas-útnak és a' hozzá való Kötésnek alkotása eránt.

A' mi már ezen Vas-útnak mostani kiterjedését illeti, a' szerént, a' [mint az a' mult Eszt. 8-kától fogva (a' mikoron a' munka elkezdődött Kacitz falunál a' Rakonitzi Kerületben) a' f. Eszt. Junius utolsó napjáig elő haladt; az 15,880 ölet téssen. A' Rezdöpont Kacitz falunál, most közép pontja ezen hosszúságnak, a' honnan a' vas-út két felé ú. m. Prága felé és Lahna felé rakattatik, és a' melly a' Bürglitzi és Smeczai Uradalmi Erdőknek, sok Kő- és Kőszén-bányáknak 's a' t. mellettek mégyen el.

Kétségen kívül van, hogy ez a' 15,880 ölnyi Vas-út Ószre egészen készen és járható lesz; és ha a' jövő tavasszal Prága felé folytattatik és odáig elkészülhet, az Aktzionariusok (az az, Építő Társaság tagjai) egyszerre hasznot vehetnek belöle, mert a' termékekkel és mívekkel gazdag Vidéken 6 mértöldnyi vas újok lesz készen.

Elegyes tudósítások.

Doctor Nantini Úr, Szárdiniának Nizzai Tartományában, Mentoni Tsillagvizsgáló és Physicus, közel a' tengerhez egy Meszszelátót készítettett, melly 27 ánglus lábnyi, 's a' mellybe az üvegekhez léptsökön kellett felhágni, hogy a' szem lassan lassan hozzá szokhasséka' szemet rendkívül erőltető világosságnak eltűrhetéséhez és az égi tárgyak vizsgálásához. Ez a' meszszelátó ötszáz ezerszerre nagyobbítja a' tárgyakat, és egyszersmind az égi testeket olly közel hozza, hogy még eddig senki ennyire nem vihette. Nantini Úr Május 18-dikán éjjeli 11 órakor a' holdat vette vizsgálása tárgyául; és, a' mit még eddig illy tisztán senki az Astronomusok közül nem láthatott, ő a' holdban, hegyeket, rendszeren épített városokat, folyóvizeket és

erdőket látott. Úgy látszott neki, mintha a' vizeken élő teremtesek mozognának vagy úszkálnának. Látott ezen kívül a' szárazon rettentő nagyságú testeket lassan mozogni és tovább haladni, a' melyek tehát hihetőképén élnek. Egy kis munkátskában ezen tízim alatt: „Előleges tudósítások a' lakosokkal rakott holdról,“ leírta N. Ur eddig tett tapasztalásait, és ezt folytatni is fogja; mihelyt t. i. a' rendkívülvaló megerőltetés által elgyengült szemei annyira megerősödnek, hogy vizsgálásait ismét elkezdheti. Ezen nevezetes Meszszelátoról vagy Telescopiumról az ahoz értő tudósok igen magasztaló dítisérettel szóllanak a' közönséges folyóírásokban, és tsak azon sajnálkoznak, hogy a' legerősebb alkatású szem sem győzi el sokáig azon által a' nézést, és a' ki több ízben próbálja a' vizsgálódást tarthat tőle, hogy megvakul.

Egyiptomnak Manufnearü városában, a' Bahri tartományban, egy repdeső szárkányt fogtak, mellynek hossza 8 lábnyi és a' vastagsága két láb. Igen magasra ugyan soha sem repült, de az általmégis nagyon segített magán, hogy sebesen előhaladhasson. Sok próbatételek után végre hálóba kerítették 's megfogták. A' kígyó nem mérges és igen szép változó színeket játszik. Az oda való lakosok Musuffnak nevezték, ilyen nevű Helytartójáról a' tartománynak, a' ki azt legelőször látta repülni. Ezen ritka állatot az

Egyiptomi Vice Királynak küldötték el ajándékba.

A' Szardíniai Király egy szép gye-mántos arany pilkszist ajándékozott Dr Hildebrand Úrnak, az Orvosi Kli-nika Professorának Páviában, azon si-keres fáradozásaiért, mellyeket a' Páviai Ispotályba kerülő Szardíniai jobbágyok mellett 12 Esztendőök ölta mutatott.

Stokholmban Jun. 4-dikén, a' Koro-na Hertzeg születése napján, nagy pom-pa és katona-mustra tartatott. — Dr He-denborg, a' ki ez előtt darab ideig Konstantinápolyban lakott, szándéko-zik tudományos útra Egyiptomba menni.

Magyar Ország.

Egerből Jul. 25-dikén. Tegnap-előtt meghalálozott itten Fő Tisztelendő Grofftsik János Úr, Drószói Prépost, az Egri Fő Tiszt. Káptalanban Lector és Poenitentiarus Kánonok életének 76 esztendejében.

A' pénz folyamat Július 30-dikán;
közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 99
Az 1820-béli sorsosok, 165 1/4
Az 1821-béli hasonlók, 127
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Oblí-gátzióji, 55 1/4 for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek 1135 31/0 forinton
Conv. Pénzben.

A' Gabonának ára; Poisonyi mérő szeréat, Váltó Tzedulában:

	Tiszta Búza:	Rétszeres:	Rozs:	Árpa:	Zab:	Kukoritzá-
Posonb., Jul. 24-kén	6 f. 21 kr.	5 f. 15 kr.	4 f. 45 kr.	2 f. 39 kr.	2 f. 42 kr.	4 f. 27 kr.
Sopronb. Jul. 24-kén	7 f. 9 kr.	5 f. 15 kr.	5 f. 9 kr.	3 f. 15 kr.	3 f. 6 kr.	4 f. 30 kr.
NSzombat. Jul. 25 kén	6 f. — kr.	5 f. 24 kr.	5 f. 54 kr.	2 f. 45 kr.	2 f. 30 kr.	— f. — kr.
Mosonban, Jul. 25-kén	6 f. — kr.	4 f. 30 kr.	4 f. 24 kr.	2 f. 27 kr.	2 f. 36 kr.	5 f. 36 kr.

Szerkeztető és Kiadó M á r t o n J ó s e f, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742.)

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)